

Samfunnsansvar i årsberetningen

Nye lovregler pålegger store foretak – cirka 700 selskaper – å gi informasjon om sin håndtering av samfunnsansvar i årsberetningen eller i en egen samfunnsansvarsrapport. De nye rapporteringskravene trådte i kraft 1. juni 2013 med virkning for regnskapsår påbegynt etter 31. desember 2012.

Artikkelen er forfattet av:

Cand. jur.
Espen Knudsen
Fagsjef rammebetingelser
Den norske Revisorforening

Mange av selskapene holder nå på med å vurdere hvordan de skal legge opp rapporteringen. Min oppfordring til selskapene i denne prosessen er å vektlegge kvalitet og brukernytte fremfor «compliance».

Samfunnsansvarsrapportering etter regnskapsloven

Etter ny § 3–3c i regnskapsloven, skal store foretak årlig gi en redegjørelse om samfunnsansvar, enten i årsberetningen eller i annet offentlig tilgjengelig dokument som det henvises til i årsberetningen. Redegjørelsen skal dekke følgende temaer:

- Menneskerettigheter
- Arbeidstakerrettigheter
- Sosiale forhold
- Miljø
- Korrupsjonsbekjempelse

Redegjørelsen skal omfatte det foretaket gjør for å integrere disse hensynene i sine forretningsstrategier, i sin daglige drift og i forholdet til sine interessenter. Redegjørelsen skal inneholde opplysninger om retningslinjer, prinsipper, prosedyrer og standarder foretaket benytter i dette arbeidet – foretakets policy på området. Hvis foretaket ikke har noen policy, skal det opplyses om dette.

Foretak som har policyer skal:

- Opplyse om hvordan foretaket arbeider for å omsette disse til handling

- Gi en vurdering av resultatene som er oppnådd
- Opplyse om forventninger til dette arbeidet fremover

Rapporteringskravene skal gjelde for store foretak, dvs. børsnoterte foretak, allmennaksjeselskaper, banker, finansieringsforetak og morselskap i finanskonsern.

Det kan gis forskrifter om at rapportering under FN's Global Compact eller i henhold til The Global Reporting Initiative (GRI) kan erstatte redegjørelse om samfunnsansvar etter regnskapsloven. I første omgang er det fastsatt en forskrift som, uten nærmere vilkår, åpner for at Global Compact- eller GRI-rapportering kan erstatte redegjørelse for 2013-regnskapet.

Datterselskaper er unntatt fra rapporteringskravet når morselskapet har gitt en redegjørelse for konsernet som dekker datterselskapet.

Det er adgang til å inkludere opplysningene om arbeidsmiljø og det ytre miljø, som etter § 3–3a skal gis i årsberetningen, i en samfunnsansvarsrapport som gis separat fra årsberetningen. Det må i så fall opplyses særskilt om det i årsberetningen. Adgangen gjelder ikke for de som utarbeider Global Compact- eller GRI-rapport. Datterselskaper som er unntatt fra rapporteringskravet, må fortsatt gi disse miljøopplysningene i årsberetningen.

Med tanke på samfunnsansvarsrapportering på internett, der opplysninger kan oppdateres løpende, kan det fastsettes forskrifter som presiserer hvilken rapportering underskriftene på årsberetningen og revisors uttalelse dekker.

Revisors konsistenssjekk av årsberetningen og uttalelsen om dette i revisjonsberetningen, skal også omfatte samfunnsansvarsrapporten. Det er imidlertid et særskilt unntak fra revisors konsistenssjekk for Global Compact- og GRI-rapporter.

Styrets ansvar for rapporteringen

Styret og daglig leders underskrift på årsberetningen skal anses å omfatte samfunnsansvarsrapporten. Jeg oppfatter at det følger ganske klart av lovbestemmelsen og forarbeidene at dette også gjelder for de som utarbeider Global Compact- eller GRI-rapport. Her har jeg imidlertid fått med meg at det er ulike syn.

Etter min mening er styrets direkte ansvar for samfunnsansvarsrapporteringen et helt sentralt element i de nye lovreglene. Det gjør det nødvendig for styret å ta stilling til informasjonen på en helt annen måte enn dersom rapporten utarbeides av administrasjonen og kanskje forelegges styret til orientering. Dette tror jeg har stor betydning for å oppnå hensikten med at lovkravet skal motivere til å integrere samfunnsansvar i forretningsstrategi og drift. Jeg tror også at det kan bidra til mer konsis og relevant rapportering. Det vil være større grunn for interessentene til å vektlegge betydningen av det som rapporteres når alle i styret har skrevet under på det.

God rapportering følger av systematisk oppfølging av samfunnsansvaret

God rapportering følger som en konsekvens av et systematisk arbeid med å håndtere vesentlige forhold som påvirker foretakets mulighet til å skape verdi innenfor forsvarlige rammer. Foretakets innsats for å opprettholde etiske og miljømessige standarder – ivareta samfunnsansvaret – er en del av dette, og en del som blir stadig mer sentral. Mitt inntrykk er at mange

selskaper har et stykke å gå når det gjelder å systematisere, prioritere og forankre den strategiske håndteringen av foretakets samfunnsansvar. På den måten kan foretaket være utsatt for vesentlig risiko som ikke blir håndtert. Det nye lovkravet kan anspore flere selskaper til å arbeide mer systematisk med å identifisere områder der det er vesentlig å opprettholde en viss standard og med håndteringen av disse forholdene. Systematisk håndtering innebærer blant annet å finne frem til sentrale indikatorer, andre enn finansielle, som foretaket kan bruke for å måle sine resultater. Foretaket må også sørge for intern rapportering og kontroll som sikrer kvalitet i disse tallene. Dette bør være forhold som er forankret i organisasjonen på en slik måte at toppledelsen og styret selv mener det er viktig å følge dem opp og være informert.

Jeg er overbevist om at brukernytten av en rapportering basert på en slik oppfølging i foretaket, vil være god. Enda bedre kan det bli om tilliten til rapporteringen styrkes gjennom en uavhengig bekreftelse.

Rom for å utvikle rapporteringen over tid

Det vil som oftest være tid- og ressurskrevende å innarbeide systematisk oppfølging av samfunnsansvar i foretakets forretningsstrategi og drift på den måten jeg har angitt her. Det betyr at selskaper som ønsker å gjøre dette, men som har et stykke igjen å gå, også vil bruke tid på å utvikle rapporteringen. Den nye bestemmelsen om redegjørelse om samfunnsansvar, legger til rette for det.

For det første skal redegjørelsen gis ut fra det foretaket på rapporteringstidspunktet gjør for å integrere samfunnsansvar i sine forretningsstrategier, i driften og i forholdet til interessentene. For det andre kan og skal selskapene rapportere på grunnlag av sine gjeldende policyer («retningslinjer, prinsipper, prosedyrer og standarder foretaket benytter»).

Her kan det være grunn til å ta en gjennomgang av hva som er kommunisert av etiske retningslinjer, HMS-policy, miljøpolicy mv. og om dette følges aktivt opp i foretaket. Hvis foretaket har mer eller mindre sovende retningslinjer, bør dette være et godt tidspunkt til å vurdere om det skal tas tak i retningslinjene, ev. endre dem eller trekke dem tilbake.

Lovkravet og integrert rapportering

Gjennom å beskrive og, der det er praktisk, måle de vesentlige elementene i foretakets verdiskaping og hvordan disse griper inn i hverandre, skal integrert rapportering gi en bredere forklaring av resultatene som er oppnådd enn tradisjonell rapportering. Den skal særlig synliggjøre all relevant kapital som foretakets resultater avhenger av – menneskelig, naturlig og sosial kapital så vel som finansiell kapital, fremstilt kapital og immateriell kapital – og hvordan foretaket utnytter og innvirker på de ulike typene kapital. Rapportering som setter foretakets forretningsmodell i sentrum, gir et bedre grunnlag for ledelsen til å få frem det som betyr mest.

Det nye kravet i regnskapsloven gir ikke i seg selv noen klar oppfordring til å rapportere integrert på denne måten. På den annen side mener jeg det vil være fullt mulig å inkludere samfunnsansvarsrapportering etter loven innenfor en god integrert rapport. I lovproposisjonen uttaler Finansdepartementet seg i denne retningen (Prop. 48 L (2012–2013) pkt. 2.5.5.3). I denne sammenhengen er det også viktig at departementet gir uttrykk for at foretakene kan anvende vesentlighet i rapporteringen: «Departementet viser på den annen side til at rapporteringskravet er knyttet til at bedriftene identifiserer og prioriterer sine innsatsområder, og at det vil være naturlig at bedriftene gjør slike prioriteringer basert på en vurdering av hvilke elementer i virksomheten som innebærer vesentlig risiko, eller som har vesentlig forretningsmessig betydning» (Prop. 48 L (2012–2013) pkt. 2.5.4.3).

EU-kommisjonen

EU-kommisjonen la i april frem forslag om utvidede krav til rapportering om samfunnsansvar for store foretak. Forslaget utvider de eksisterende kravene i regnskapsdirektivene om å inkludere ikke-finansielle sentrale resultatindikatorer i oversikten over utviklingen og resultatet av virksomheten som skal gis i årsberetningen. Disse er hos oss gjennomført i regnskapsloven § 3–3a annet og tredje ledd.

For selskaper eller konserner med over 500 ansatte, foreslår EU-kommisjonen at oversikten skal inkludere informasjon om miljøforhold, sosiale forhold, arbeidstakerforhold, respekt for menneskerettigheter og korrupsjonsbekjempelse. Informasjonen skal inkludere en beskrivelse av foretakets policy på disse områdene, resultatene som er oppnådd, risiko knyttet til disse områ-

dene og hvordan risikoene blir håndtert. Der foretaket ikke har en policy, må dette forklares. Informasjonen kan enten gis i årsberetningen eller i en egen samfunnsansvarsrapport.

EU-kommisjonens forslag samsvarer et stykke på vei med de nye reglene i regnskapsloven. Kommisjonen legger vekt på at det er behov for å samkjøre krav om samfunnsansvarsrapportering i EU-landene. Det tilsier at reglene i regnskapsloven blir justert i tråd med EU/EØS-reglene når disse måtte bli vedtatt.

Uavhengig bekreftelse

Det er ikke krav om uavhengig bekreftelse av samfunnsansvarsrapporteringen etter loven. Kravet om at revisors konsistenssjekk av årsberetningen skal omfatte redegjørelsen om samfunnsansvar, innebærer ikke en bekreftelse av at innholdet er riktig.

Som nevnt vil en uavhengig bekreftelse av informasjonen styrke tilliten til rapporteringen. Revisjonsbransjen opplever en viss økning i etterspørselen etter revisorbekreftelse av samfunnsansvarsrapportering. Også andre enn revisorer tilbyr ulike former for bekreftelse av slik rapportering. Vi registrerer en tendens til at foretakene ikke nødvendigvis er så opptatt av hvilken sikkerhet bekreftelsen faktisk gir. En revisor kan f.eks. attestere både med høy og moderat sikkerhet, og tilpasse sitt kontrollarbeid etter det. Men uansett gjelder det at revisor må ha tilstrekkelig grunnlag for sin attestasjon. Rapporteringen det attesteres på, må være verifiserbar, og revisor må ha tilstrekkelig bevis for å støtte sin konklusjon. Fra Revisorforeningens side er det viktig å få frem at dette gjelder også når en revisor bekrefter samfunnsansvarsrapportering på frivillig grunnlag. Vi anser at dette er et fortrinn for vår bransje innenfor det frivillige markedet for bekreftelser.

